

gevolgd zou worden en besloten, het schip onmiddellijk te verlaten. De marconist zond het gegist bestek uit en ontving uit Portsmouth bericht dat men hulp zou sturen. De reddingboot werd gevierd, negentien mannen lieten er zich in zakken, maar de boot lag nog tegen het schip aan toen dat door een tweede torpedo getroffen werd. Een waterzuil spoot op; het water viel gedeeltelijk op het dek, liep af door de spuigaten, de reddingboot kwam halfvol water te staan en de inzittenden werden kletsnat. Het kostte hun moeite, vrij te komen van het schip. Op enige afstand daarvan gekomen, meenden zij nog iemand aan boord te zien. Ondanks het risico besloten zij weer langs zij te gaan, maar voordat zij hun schip bereikt hadden, trof een derde torpedo doel, waarna de 'Farmsum' vrijwel onmiddellijk in de golven verdween. De *U-Boot* vertoonde zich niet; de mannen waren volledig aan hun lot overgelaten. Bijna duizend kilometer uit de kust van Ierland dobberden zij in het donker op de oceaan. Er stond een hoge deining, velen werden zeeziek. De storm kwam weer opzetten. Er kwam veel water binnenboord zodat men het hozen, waarmee men natuurlijk al begonnen was toen de boot halfvol water liep, zonder onderbreking moest voortzetten.

Aan boord van de reddingboot bevonden zich volgens de voorschriften goed verpakte levensmiddelen: enkele tientallen blikjes melk, een paar blikken *corned beef* en een metalen vat met scheepsbeschuut; er was ook een tank met drinkwater en er waren fakkels. Men kreeg iets te eten en te drinken. Een fakkel werd ontstoken, zonder resultaat. Men spande een zeildoekse kap over de boot en besloot, zo goed mogelijk ter plaatse te blijven (er was immers hulp op komst) – daartoe werd het drijfanker uitgeworpen en, toen dat verloren gegaan was, het dreganker waaraan stukken zeildoek vastgemaakt waren.

Het werd zondag.

Tegen twaalf uur kwam een torpedobootjager in zicht op niet meer dan een kleine twee kilometer afstand. De mannen van de 'Farmsum' zwaaiden met lappen en met stukken zeildoek en ontstaken een fakkel – vergeefs. Het zicht was slecht, de oorlogsbodem verdween. Enkele uren later nam een hoge golf het kompas, alle emmers en het hoosvat mee – alleen door koortsachtig te hozen met wat maar daarvoor in aanmerking kwam (petten, een paar actentassen, stukken zeildoek) kon men voorkomen dat de boot zonk. Het weer bleef slecht; af en toe regende het.

Maandag stond er minder wind. Men hees het zeil en zette koers naar wat, naar men aannam, het oosten was, maar 's avonds wakkerde de wind weer aan zodat het zeil gestreken moest worden en ook op dinsdag was van zeilen geen sprake. De voeten van de negentien mannen zwollen op, verscheidenen hunner raakten zo uitgeput dat ze nauwelijks meer de kracht hadden om,